

# **REFERAT Ældre- og Handicapudvalget 2014-2017 d. 06-06-2017**

**Mødedato**    Tirsdag d. 06. juni 2017 kl. 08:30

**Mødested**    Udvalgsværelset, 3.s.54, Ørbækvej 100, fløj 3

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Godkendelse af effekt- og økonomiopfølgning samt anlægsopfølgning 1. halvår.....               | 3  |
| Godkendelse af budgetbidrag til budget 2018.....                                               | 8  |
| Beslutning om deltagelse i frikommuneforsøget ”Styrket valgfrihed til borgeren gennem mulighed | 11 |
| Beslutning om ændring af Ældrerådets vedtægter og protokollat.....                             | 15 |
| Godkendelse af velfærdsteknologi til borgere med demens og andre med kognitiv funktionsnedsætt | 17 |
| Drøftelse af forslag om fysioterapeuter på plejecentre.....                                    | 19 |
| Drøftelse af den fremtidige anvendelse af plejeboligkapaciteten.....                           | 21 |
| Drøftelse af effektstyring i Ældre- og Handicapforvaltningen.....                              | 25 |
| Orientering om Hjælpe-middelservice og nye hygiejnekrav.....                                   | 28 |
| Aktuelle sager.....                                                                            | 29 |

# **Punkt 1: Godkendelse af effekt- og økonomiopfølgning samt anlægsopfølgning 1. halvår**

00.00.00-A00-56-17

## **Resume**

Ældre- og Handicapforvaltningen fremsender effekt- og økonomiopfølgning samt anlægsopfølgning for 1. halvår 2017 for de områder, der hører under Ældre- og Handicapudvalget.

Effektopfølgningen giver en status på udviklingen i de seks effektmål, der hører under Ældre- og Handicapudvalget. Effektopfølgningen viser

- En positiv udvikling for
  - Flere borgere bliver trænet med henblik på øget livskvalitet på egne vilkår
  - Flere borgere med funktionsnedsættelse får sat egne ressourcer i spil og kan mestre egen livssituation
  - Borgernes egen vurdering af deres helbred øges
- Status quo for Borgernes frihed og uafhængighed øges.
- En negativ udvikling for Flere borgere vælger, at deres alderdom skal tage afsæt i Odense Kommune.

På grund af manglende ekstern opdatering af data, har det ikke været muligt at angive en udvikling til effektmålet Flere borgere fastholdes på arbejdsmarkedet.

Økonomiopfølgningen viser, at udvalgets økonomi er under pres. Overordnet skyldes det den manglende økonomiske kompensation for den demografiske udvikling, og de stadig flere sundhedsopgaver kommunerne overtager fra regionerne. I sagsfremstillingen vil der blive redegjort for, hvorfor økonomien er under pres, samt hvilke tiltag forvaltningen vil iværksætte for at rette op på økonomien.

Derudover er der kommet ændrede regler for takstberegning på plejeboliger. Det betyder, at forvaltningen får mindre i statsrefusion. Dette finansieres via en reduktion i serviceudgifterne.

Endelig indstilles det, at der indgås et eksternt lejemål til en gruppe af borgere fra Munkehatten. Munkehatten har i tre år lånt to skurvogne af Tarup-Davinde I/S på Rolighedsvej 128 til denne gruppe af borgere. Da Tarup-Davinde I/S skal bruge det areal, hvor skurvognene står, er der behov for at leje sig ind i en del af bygningen på Rolighedsvej 128.

## **INDSTILLING**

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. Effekt- og økonomiopfølgning for 1. halvår 2017.
2. Konvertering af 3.729.000 kr. i 2017 og 3.821.250 kr. i 2018 og frem fra styringsområde Service til styringsområde Overførselsudgifter mv. inden for Ældre- og Handicapudvalgets ramme vedrørende ændrede regler for takstberegning.
3. Anlægsopfølgning for 1. halvår 2017.
4. Indgåelsen af en lejekontrakt for eksternt lejemål til Odense Kommune, Ældre- og Handicapforvaltningen på adressen Rolighedsvej 128, 5220 Odense SØ.

## **Beslutning**

Ældre- og Handicapudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlem Helle Nielsen deltog ikke i mødet.

## **Sagsfremstilling**

Dette er årets første afrapportering på effekt og økonomi.

Effekt- og økonomiopfølgningen for 1. halvår 2017 giver et billede af udvalgenes og kommunens samlede økonomi og udfordringer samt en opfølgning på effektmålene for både byråd og udvalg.

#### Opfølgning på effektmål

I dette afsnit præsenteres status på udviklingen i udvalgets effektmål for 1. halvår 2017. Effektopfølgningen er en opfølgning på indikatorerne for effektmålene.

I tabellerne er udvalgets effektmål præsenteret. Ved hvert udvalgsmaal gives der en status på udviklingen i målets indikator for ultimo 2016 samt for den seneste måling pr. 1. halvår 2017.

Fælles for status på alle effektmål: En opadgående grøn tendenspil (  ) viser en ønskværdig udvikling i indikatoren. En gul vandret tendenspil (  ) viser, at der ikke har været en udvikling i indikatoren sammenlignet med sidste måling. En rød nedadgående tendenspil (  ) viser en udvikling i indikatoren, der ikke er ønskværdig. Dvs. at såfremt målsætningen på et givet mål er at nedbringe indikatoren, vil en lavere indikator ved 1/6 ift. ultimo 2016 markeres med en grøn tendenspil.

#### Udvalgsmaal

| Odensemål              | Flere funktionsdygtige ældre og handicappede                                                          |             |               |                                                                                      |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| Udvalgsmål             | Flere borgere med funktionsnedsættelse får sat egne ressourcer i spil og kan meste egen livssituation |             |               |                                                                                      |
|                        |                                                                                                       | Status      |               |                                                                                      |
|                        |                                                                                                       | Ultimo 2016 | 1.halvår 2017 | Tendens                                                                              |
| Udvalgsmålsindikator   | Andel med reduktion i antal hjemmehjælpstimer i forløb fysisk funktionsnedsættelse efter endt         | 69,0 %      | 71,3 %        |  |
| Supplerende opfølgning |                                                                                                       |             |               |                                                                                      |

| Odensemål              | Flere funktionsdygtige ældre og handicappede                                |             |               |                                                                                       |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Udvalgsmål             | Flere borgere bliver trænet med henblik på øget livskvalitet på egne vilkår |             |               |                                                                                       |
|                        |                                                                             | Status      |               |                                                                                       |
|                        |                                                                             | Ultimo 2016 | 1.halvår 2017 | Tendens                                                                               |
| Udvalgsmålsindikator   | Andel med reduktion antal hjemmehjælpstimer efter endt træningsforløb       | 66,7 %      | 67,8 %        |  |
| Supplerende opfølgning |                                                                             |             |               |                                                                                       |

|                        |                                                                                     |             |               |                                                                                       |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Odensemål              | Flere funktionsdygtige ældre og handicappede                                        |             |               |                                                                                       |
| Udvalgsmål             | Borgernes frihed og uafhængighed øges                                               |             |               |                                                                                       |
|                        |                                                                                     | Status      |               |                                                                                       |
|                        |                                                                                     | Ultimo 2016 | 1.halvår 2017 | Tendens                                                                               |
| Udvalgsmålsindikator   | Reduktion i antallet af visiterede timer til hjemmehjælp 6 måneder efter visitation | 38,7 %      | 38,9 %        |  |
| Supplerende opfølgning |                                                                                     |             |               |                                                                                       |

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |                  |                                                                                                                                                                            |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Odensemål              | Flere borgere er sunde og trives                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                  |                  |                                                                                                                                                                            |
| Udvalgsmål             | Borgernes egen vurdering af deres helbred øges                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                  |                  |                                                                                                                                                                            |
|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Status           |                  |                                                                                                                                                                            |
|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Ultimo 2016      | 1.halvår 2017    | Tendens                                                                                                                                                                    |
| Udvalgsmålsindikator   | Andel med stigende score på borgernes SF12-score (hhv. fysisk og psykisk) mellem de to seneste målinger                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 67,0 %<br>58,5 % | 66,9 %<br>64,6 % | <br> |
| Supplerende opfølgning | Indikatoren giver et billede af i hvilket omfang forvaltningen formår at styrke borgerens vurdering af eget helbred.<br><br>I forhold til at vurdere hhv. den fysiske og den psykiske score skal man være opmærksom på, at ændring i den ene score har indflydelse på den anden. Således har en positiv udvikling på den fysiske SF-12-score en negativ betydning for den psykisk SF-12-score og omvendt. |                  |                  |                                                                                                                                                                            |

| Odensemål              | Flere kommer i job eller uddannelse                                                                                                                                  |             |               |         |
|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------|---------|
| Udvalgsmål             | Flere borgere fastholdes på arbejdsmarkedet                                                                                                                          |             |               |         |
|                        |                                                                                                                                                                      | Status      |               |         |
|                        |                                                                                                                                                                      | Ultimo 2016 | 1.halvår 2017 | Tendens |
| Udvalgsmålsindikator   | Andel af borgere i fysisk funktionsnedsættelse, der enten bibeholder job/uddannelse eller går fra ledighed til job/uddannelse                                        | N/A         | N/A           | N/A     |
| Supplerende opfølgning | Data fra beskæftigelsessystemets DREAM-database er kun opdateret til og med uge 39 2016. Det er Styrelsen for arbejdskraft og rekruttering (STAR), der leverer data. |             |               |         |

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |             |               |                                                                                       |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Odensemål              | Borgernes indkomst skal stige                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |             |               |                                                                                       |
| Udvalgsmål             | Flere borgere vælger at deres alderdom skal tage afsæt i Odense Kommune                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |             |               |                                                                                       |
|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Status      |               |                                                                                       |
|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Ultimo 2016 | 1.halvår 2017 | Tendens                                                                               |
| Udvalgsmålsindikator   | Nettotilflytning for borgere i alderen 55-60 år                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 27          | 18            |  |
| Supplerende opfølgning | Det skal bemærkes, at antallet af nettotilflyttere svinger meget fra måned til måned, og i hele opgørelsesperioden (januar 2014 til april 2017) for det første ikke har været en eneste måned med negativ udvikling. For det andet kan der ikke spores nogen negativ trend. Ser man udviklingen over tid (både seneste år, seneste to år og hele perioden), så er der en gennemsnitlig positiv udvikling. |             |               |                                                                                       |

### Opfølgning på driftsområder

Ældre- og Handicapudvalgets forventede regnskab for 2017 er præget af udfordringer. Overordnet skyldes det den manglende økonomiske kompensation for den demografiske udvikling, og de stadigt flere sundhedsopgaver kommunerne overtager fra regionerne.

Trods aktiv aldring og sundere ældre vil det hastigt stigende antal ældre sætte sit præg på økonomien i årene, der kommer. Og netop fordi, at forvaltningen løbende bliver bedre til arbejdet med, at flere borgere får et selvstændigt og meningsfuldt liv, vil de borgere, som har behov for pleje og omsorg, have et større behov end tidligere.

Endelig bliver patienter udskrevet tidligere fra sygehusene. Det betyder, at kommunerne nu også skal til at behandle borgere og ikke kun rehabiliterer, hvilket også er med til at presse økonomien.

## Økonomien for 2017

Økonomien for 2017 viser et forventet merforbrug på 14 mio. kr. På grund af merforbruget er Ældre- og Handicapforvaltningen ved at udarbejde handleplaner, som vil udmønte sig i tiltag, som gerne skal sikre, at økonomien er i balance ved årets udgang.

Tabel – Det forventede regnskab 2017

| 1.000 kr.                                           | Korrigeret budget 2017 | Forventet regnskab 2017 | Afvigelse |
|-----------------------------------------------------|------------------------|-------------------------|-----------|
| Service                                             | 2.186.918              | 2.201.618               | -14.700   |
| Projekter med hel eller delvis ekstern finansiering | -18.442                | -18.442                 | 0         |
| Overførselsudgifter mv.                             | -22.744                | -23.444                 | 700       |
| I alt                                               | 2.145.732              | 2.159.732               | -14.000   |

'-'=merforbrug, '+'=mindreforbrug

Projekter med hel eller delvis ekstern finansiering omfatter blandt andet indsatser fra Finansloven som for eksempel Værdighedsmilliarden og Klippekort til beboere på plejecentre.

Overførselsudgifter mv. omfatter overførselsområdet, de brugerfinansierede områder, forsikrede ledige, indtægter vedr. særligt dyre enkelsager, aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsområder samt ældreboliger.

## Anlægsopfølgning

I dette afsnit præsenteres status på anlægsprojektet Investering i Velfærdsteknologi, som vedrører intelligente sensorer i eget hjem og redskaber til kognitiv støtte. Anlægsprojektet har et samlet budget på 1.528.072 kr.

|                      |             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ØKONOMI</b>       | <b>Grøn</b> | Det forventes, at midlerne afsat til projektet 'Redskaber til kognitiv støtte' vil blive brugt i 2017.<br><br>For projektet 'Intelligente sensorer i eget hjem' forventes der at blive brugt ca. 200.000 ud af de tildelte 640.000. Se begrundelse under fremdrift.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>FREMDRIFT</b>     | <b>Grøn</b> | I projektet 'Redskaber til kognitiv støtte' er der igangsat en afprøvning af applikationen 'Min vej' i forløb sindslidelse. Afprøvningen forventes at løbe frem til udgangen af 3. kvartal 2017, der forventes at blive igangsat en afprøvning i 3. kvartal af yderligere en teknologi der understøtter kognitiv støtte.<br><br>Projektet 'Intelligente sensorer i eget hjem' er endnu ikke igangsat pga. underbemanding af projektledere på velfærdsteknologiområdet det første halvår af 2017. Der har derfor primært været fokus på at løse allerede igangsatte projekter og opgaver omkring afprøvning og implementering af velfærdsteknologi. Projektet forventes at blive igangsat i 3. kvartal 2017, og der vil derfor være et væsentligt mindreforbrug. Anlægsmidlerne der ikke forventes at blive brugt i 2017, ønskes overført til 2018 til videre afprøvninger af sensorteknologi på velfærdsteknologiområdet med henblik på at finde nye effektiviseringer for forvaltningen. |
| <b>PERIODISERING</b> | <b>Rød</b>  | De midler der ikke bliver brugt i 2017 skyldes primært manglende ressourcer til at lede velfærdsteknologiprojekter. Det ønskes derfor at overføre de anlægsmidler, der ikke bruges i 2017 til 2018.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

## Øvrige - Lejekontrakt for eksternt lejemål

Baggrunden for ønsket om at indgå et lejemål er, at Munkehatten har en gruppe borgere i dagtilbuddet der har et stort behov for at kunne have udendørs aktiviteter, da de ikke trives i de begrænsede fysiske rammer (ud til Ørbækvej) som Munkehatten kan tilbyde.

Dagtilbuddet har i tre år lånt sig ind hos Tarup-Davinde I/S med to skurvogne på Rolighedsvej 128 til denne gruppe på 12 borgere. Det har været en stor succes set i et rehabiliteringsperspektiv. Borgerne har en langt større bevægelsesfrihed, enkelte har "genvundet" almindelig gangfunktion og der opleves langt færre konflikter i borgergruppen.

Da Tarup-Davinde I/S skal bruge det areal, hvor skurvognene står, er der behov for at leje sig ind i en del af bygningen på Rolighedsvej 128. Lokalerne skal primært anvendes til at spise frokost i, holde pause eller opholde eller mindre aktiviteter i dårligt vejr.

De primære aktiviteter i Munkehattens dagtilbud på Rolighedsvej er ”Naturskole for borgere med fysisk og psykisk nedsat funktionsevne” - diverse udendørs aktiviteter.

På den baggrund ønskes det at indgå lejekontrakt for et eksterne lejemål med Tarup-Davinde IS omfattende lokale i stuehuset på 27 m2 samt adgang til 35 m2 fællesarealer (bestående af te-køkken, toilet og entre) i stuehuset samt adgang til 250 m2 udendørsareal særligt dedikeret udegruppen. Den årlige husleje udgør ca. 21.000 kr., der afholdes inden for eksisterende budgetrammer. Der påhviler lejemålet en deponeringsforpligtelse på 97.335 kr. Odense Kommune har i 2017 ledig låneramme, der muliggør indgåelse af lejekontrakten uden deponering fra kassen.

## **Text**

Der henvises til effektafsnittet i sagsfremstillingen.

## **Økonomi**

I forhold til det eksterne lejemål har Odense Kommune i 2017 ledig låneramme. Indgåelse af den i sagsfremstillingen nævnte lejekontrakt kan derfor ske uden deponering fra kassen.

Konvertering af 3.729.000 kr. i 2017 og 3.821.250 kr. i 2018 og frem fra styringsområde Service til Overførselsudgifter mv. skyldes, at der på grund af ændrede regler for takstberegning på plejeboliger kommer mindre statsrefusion. Dette finansieres via reduktion i serviceudgifterne. Det er af teknisk karakter, og budgettet er allerede tidligere er afsat.

Derudover har sagen ingen konsekvenser for Odense Kommunes servicerramme eller kassebeholdningen.

## **Bilag**

Liste over ÆHUs effektmål

## Punkt 2: Godkendelse af budgetbidrag til budget 2018

00.00.00-A00-56-17

### Resume

I denne sag indstilles, at udvalget godkender budgetbidraget til Budget 2018, som herefter vil indgå i Økonomiudvalgets budgetforslag.

Udvalgenes rammer og budgetbidrag for Budget 2018 og overslagsårene 2019-2021 blev fastlagt af Økonomiudvalget på mødet den 28/2 2017.

Udvalgets budgetbidrag består af:

- Udvidede budgetbemærkninger
- Anlægsønsker
- Tilretning af budget 2018.

### INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget godkender udvalgets bidrag til budget 2018, som herefter indgår i drøftelserne om Økonomiudvalgets budgetforslag for budget 2018, herunder:

1. Udvidede budgetbemærkninger, jf. bilag
2. Forslag til anlægsmuligheder fra udvalget til "Indblik - Anlæg", jf. bilag

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget godkender:

3. Tilretning af budget 2018 som præsenteret i sagsfremstillingen.

### Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget anbefaler indstillingspunkterne 1 og 2.

Ældre- og Handicapudvalget godkender indstillingspunkt 3.

Udvalgsmedlem Helle Nielsen deltog ikke i mødet.

### Sagsfremstilling

I nedenstående afsnit er udvalgets budgetbidrag beskrevet.

Udvidede budgetbemærkninger

I Ældre- og Handicapforvaltningen er der ca. 3.500 ansatte fordelt på mange forskellige faggrupper med et samlet budget på ca. 2,2 milliarder kroner. Rehabilitering og midlertidighed er to nøgleord, som forvaltningens arbejde tager udgangspunkt i. Rehabilitering er måden, forvaltningen møder og hjælper borgeren på, og hjælpen er i udgangspunktet midlertidig. Systematiske rehabiliteringsforløb skal hjælpe den enkelte borger til et hverdagsliv på egne præmisser.

Ældre- og Handicapforvaltningen arbejder med udgangspunkt i denne sætning: At være voksen handler om at gøre selv, at bestemme selv og at føle sig uafhængig. Vi støtter derfor voksne mennesker i at leve et uafhængigt og selvstændigt liv.

Det betyder, at forvaltningen sætter borgernes mål og drømme i centrum. Derfor har forvaltningen organiseret sig efter borgernes behov. Forvaltningen vil med andre ord være en rehabiliterende forvaltning, fordi man gennem rehabilitering bedst støtter borgeren i at nå mål og drømme.

Den rehabiliterende indsats skal styrke borgernes selvstændighed i hverdagslivet mest muligt. Borgerens individuelle kompetencer fra deres hverdagsliv kommer i spil sammen med fagfolkenes viden om indsatser, der kan styrke funktionsevnen. Derved er der fokus på samarbejdet mellem fagfolk og borgeren selv.



For at gøre rehabilitering til grundelementet i al forvaltningens arbejde, er forvaltningen organiseret i forløb. Et forløb danner rammen om de indsatser forvaltningen leverer til en bestemt gruppe af borgere.

Forslag til anlægsønsker fra udvalget til "Indblik - Anlæg"

Til Budget 2018 er der udarbejdet et anlægskatalog "Indblik - Anlæg", som både indeholder beskrivelser af eksisterende anlæg og forslag til anlægsmuligheder.

Som del af budgetbidraget bedes udvalgene komme med forslag til kommende anlægsmuligheder. Anlægsmulighederne vil blive indarbejdet i en opdateret udgave af "Indblik - Anlæg 2018", som herefter vil indgå i de videre politiske drøftelser.

I nedenstående tabel er udvalgets forslag til kommende anlægsønsker/nye anlægsønsker oplistet. I bilagene er der en mere detaljeret beskrivelse.

Forslag til anlægsønsker

| 1.000. kr. – 2018-priser                                          | 2018  | 2019   | 2020  | 2021   | 2022   |
|-------------------------------------------------------------------|-------|--------|-------|--------|--------|
| Fremtidens Plejeboliger for demente - ombygning af et plejecenter | 8.014 | 16.530 |       |        |        |
| Kommunale plejecentre - kapacitetstilpasning                      | 0     | 5.000  | 9.656 | 11.308 | 12.960 |

Tilretning af budget 2018

Ældre- og Handicapudvalgets budget for 2018 og overslagsårene er præget af udfordringer. Overordnet skyldes det for det første den manglende økonomiske kompensation for den demografiske udvikling, og de stadigt flere sundhedsopgaver kommunerne overtager fra regionerne. For det andet skyldes det kravene i rammeudmeldingen til provenuerne i Sammenhængende borgerforløb.

Som nævnt er det særligt den demografiske udfordring, som udfordrer økonomien. For trods aktiv aldring og sundere ældre vil det hastigt stigende antal ældre sætte sit præg på økonomien i årene, der kommer. Og netop fordi, at forvaltningen løbende bliver bedre til arbejdet med, at flere borgere får et selvstændigt og meningsfuldt liv, vil de borgere, som har behov for pleje og omsorg, have et større behov end tidligere.

Endelig bliver patienter udskrevet tidligere fra sygehusene. Det betyder, at kommunerne nu også skal til at behandle borgere og ikke kun rehabiliterer, hvilket også er med til at presse økonomien.

Det økonomiske råderum

Det økonomiske råderum for 2018-2019 skabes gennem Kvalitets- og udviklingsplanen og afledte driftsudgifter af tidligere nedlukkede plejeboligpladser. Kvalitets- og udviklingsplanen indeholder projekter og indsatser, som fokuserer på effektivisering gennem effekten af rehabilitering. Planen blev godkendt som del af budget 2017.

Kvalitets- og udviklingsplanen bidrager til, at forvaltningen rettidigt kommer i mål med de økonomiske udfordringer for 2018 og 2019.

Af tabellen fremgår de områder, som kræver tilførsel af midler, og som kan håndteres inden for budget 2018 og 2019. De reelle økonomiske udfordringer er dog højere. Det skyldes demografiudviklingen og de øgede sundhedsopgaver fra sygehusene, som forvaltningen ikke bliver kompenseret for.

Tabel - Oversigt over de områder, som kræver tilretning af budget, og som kan rummes inden for udvalgets økonomiske råderum

| <b>Oversigt over de områder, som kræver tilretning af budget, og som kan rummes inden for udvalgets økonomiske råderum</b> | Budget 2018<br>(mio. kr.) | Budget 2019<br>(mio. kr.) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------------|
| Personlig pleje og praktisk bistand                                                                                        | 5,0                       | 5,0                       |
| Hjælpe midler                                                                                                              | 5,0                       | 5,0                       |
| Køb og salg af pladser på det specialiserede Socialområde                                                                  | 5,2                       | 5,2                       |
| BPA-ordning (borgerstyret personlig assistance)                                                                            | 3,0                       | 3,0                       |
| Udvidelse af embedslægetilsynet                                                                                            | 0,2                       | 0,2                       |
| <b>Central pulje</b>                                                                                                       |                           |                           |
| Forøgelse af budgetværn til uforudsete udgifter                                                                            | 7,5                       | 7,5                       |
| <b>Rammeudmelding</b>                                                                                                      |                           |                           |
| Sammenhængende borgerforløb (rammeudmelding)                                                                               | 14,6                      | 14,6                      |
| Yderligere provenukrav til Sammenhængende borgerforløb (rammeudmelding)                                                    | 0                         | Uvist                     |
| Provenukrav fra Moderniserings- og effektiviseringsprogrammet (rammeudmelding)                                             | Uvist                     | Uvist                     |
| I alt                                                                                                                      | 40,5                      | 40,5                      |

## Text

Der er ingen selvstændig påvirkning af Odensemålene i denne sag, da udvalgets budgetbidrag indgår i drøftelserne af det samlede budgetforslag.

## Økonomi

Udvalgets budgetbidrag indgår i drøftelserne af det samlede budgetforslag. Sagen påvirker ikke kommunens samlede kassebeholdning.

## Bilag

Indblik Anlæg 2018 - Eksisterende anlæg - 1. udgave

Anlægsønsker til budget 2018

Udvalgets budgettal og budgetbemærkninger

Høringssvar fra handicaprådet

Ældrerådets høringssvar

## **Punkt 3: Beslutning om deltagelse i frikommuneforsøget ”Styrket valgfrihed til borgeren gennem mulighed for tilkøbsydelser hos offentlig leverandør”**

00.01.00-A00-1312-16

### **Resume**

I denne sag indstilles, at byrådet godkender, at Odense Kommune deltager i frikommuneforsøget Styrket valgfrihed til borgeren gennem mulighed for tilkøbsydelser hos offentlig leverandør.

Formålet med frikommuneforsøget er at ligestille kommunale og private hjemmeplejeverandører ved at give kommunerne mulighed for at tilbyde tilkøbsydelser. Lovgivningen har hidtil stillet begrænsninger for kommunerne.

Målgruppen for tilkøbsydelserne er

- hjemmeboende borgere, som er visiteret til personlig og/eller praktisk støtte.
- borgere, som er visiteret til plejecenter eller øvrige botilbud.

Frikommuneforsøget er en del af frikommunenetværket Mere sammenhængende indsatser på tværs af sektorområder. Frikommunenetværket består af Esbjerg, København, Randers, Aarhus og Odense.

Frikommuneforsøget har tidligere været afprøvet i 7 mindre kommuner fra 2012-2015. En evaluering af forsøget viser,

- at ca. 2 % af de borgere, som modtager kommunal hjemmepleje, har købt tilkøbsydelser (pr. år).
- At under 1 % af de borgere, som bor på kommunale plejecentre, har købt tilkøbsydelser (pr. år).
- At det overvejende er ekstra rengøring, som er blevet solgt som tilkøbsydelser.

Forvaltningen foreslår, at tilkøbsydelserne bliver ydelser, som forvaltningen i forvejen bevilger. Det kan for eksempel være rengøring.

I denne omgang af frikommuneforsøget bliver muligheden for tilkøb af ydelser udbredt til større kommuner. Det vil bidrage til at skabe et større erfaringsgrundlag, når Folketinget skal afgøre, om frikommuneforsøget skal være permanent.

I sagsfremstillingen vil der være en præsentation af tilkøbsydelserne, samt hvilke tilkøbsydelser de tidligere frikommuner har tilbudt. Til sidst er baggrunden for frikommuneforsøget beskrevet.

I bilaget er vedlagt høringssvar fra Ældrerådet. Handicaprådet har ikke ønsket at afgive høringssvar.

Hverken Ældrerådet eller Handicaprådet har haft yderligere forslag til tilkøbsydelser.

### **INDSTILLING**

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender Odense Kommunes deltagelse i frikommuneforsøget Styrket valgfrihed til borgeren gennem mulighed for tilkøbsydelser hos offentlig leverandør. Herunder de i sagsfremstillingen beskrevne forslag til tilkøbsydelser.

### **Beslutning**

Punktet blev udsat.

### **Sagsfremstilling**

I sagsfremstillingen vil der være

- en præsentation af Ældre- og Handicapforvaltningens forslag til tilkøbsydelser
- en beskrivelse af erfaringerne fra det tidligere frikommuneforsøg
- en beskrivelse af baggrund og formål med frikommuneforsøget.

Ældre- og Handicapforvaltningens forslag til tilkøbsydelser

Forvaltningen anbefaler, at tilkøbsydelse bliver ydelse, som forvaltningen i forvejen bevilger. Forvaltningen vurderer, at det vil være for omkostningstungt at tilbyde nye ydelsestyper. Det vil nemlig kræve, at forvaltningen justerer på personalesammensætningen uden at kende efterspørgslen efter nye tilkøbsydelser. Forvaltningen forventer, at borgerne vil få mulighed for at købe tilkøbsydelser fra 1/1 2018.

I tabel 1 og 2 er der forslag til tilkøbsydelser for hjemmepleje- og plejeboligområdet.

Tabel 1 – Forslag til tilkøbsydelser på hjemmeplejeområdet

| <b>Forslag til tilkøbsydelser på<br/>hjemmeplejeområdet</b>                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Praktisk hjælp og andre praktiske opgaver                                                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Rengøring</li><li>• Ledsagelse til besøg osv.</li><li>• Service (fx borddækning)</li></ul> |

Tabel 2 – Forslag til tilkøbsydelser på plejeboligområdet

| <b>Forslag til tilkøbsydelser på<br/>plejeboligområdet*</b>                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Praktisk hjælp og andre praktiske opgaver                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Rengøring</li><li>• Ledsagelse til besøg osv.</li></ul> |

\* Til finansloven for 2017 har Odense Kommune fået bevilget midler til puljen "Klippekort til ældre på plejecentre". Ordningen indebærer, at plejehjemsbeboerne vil få det, der svarer til ca. en halv times ekstra hjælp og støtte om ugen. Forvaltningen forventer derfor, at kun en meget lille andel af plejecenterbeboere vil gøre brug af muligheden for tilkøbsydelser.

Erfaringerne fra andre frikommuner

I dette afsnit bliver erfaringerne fra de andre frikommuner præsenteret.

Overordnet er det 2 % af borgerne på hjemmeplejeområdet, som har gjort brug af forsøget pr. år. Mens det er en promille af borgerne på plejecentrene.

Evalueringen af frikommuneforsøget konkluderer, at det blandt andet skyldes høje priser sammenlignet med de private leverandører samt, at det er nyt for kommunerne at levere tilkøbsydelser.

Af evalueringen fremgår det desuden, at der er forholdsvis store variationer i timepriserne. De laveste timepriser er i Vesthimmerland Kommune, hvor timeprisen er ca. 300 kr., hvis ydelsen udføres på en hverdag inden for almindelig arbejdstid og af ufaglært personale. Timeprisen for en tilsvarende ydelse er ca. 380 kr. i Viborg Kommune. I Fredericia og Vejle Kommune har man en enhedspris på 417-418 kr. i timen (se økonomiafsnit for udspecificeret oversigt).

Til sammenligning er timeprisen 339 kr. hos en af de private leverandører i Odense. Forvaltningen forventer en timepris i dette leje.

Hjemmeplejeområdet

Samlet set fremgår det, at udbuddet af tilkøbsydelser på hjemmeplejeområdet er forholdsvis bredt og varieret. Man har i frikommunerne typisk valgt at lægge sig op ad de private leverandørers udbud af tilkøbsydelser. Samtidig er der blevet suppleret med ekstra ydelser, hvis medarbejderne i kommunen og ledelsen har erfaret fra borgerne, at der kunne være en efterspørgsel efter sådanne ydelser.

Dog fremgår det også, at udbuddet af tilkøbsydelser har lagt sig op ad den form for personlig pleje og praktisk hjælp, som hjemmeplejen har kompetencer i forhold til. Andre typer af ydelser (som fx havearbejde og snerydning) er i flere frikommuner blevet fravalgt.

De foreløbige erfaringer viser, at dette umiddelbart udgør en forskel i forhold til de private leverandører, som lægger meget vægt på at imødekomme alle borgerens ønsker om service og mindre vægt på, at det ligger tæt op ad eksisterende kompetencer blandt medarbejderne.

### Plejeboligområdet

Samlet set fremgår det, at de kommunale plejecentre har lagt sig forholdsvis tæt op ad de private leverandørers liste over mulige tilkøb.

Der er tilbudt en bred vifte af tilkøbsydelser, men det er særligt inden for området for praktisk hjælp og andre praktiske opgaver, at kommunerne har udbudt tilkøbsydelser.

I forhold til hjemmeplejeområdet er der dog tale om et lidt smallere udbud af tilkøbsydelser. Det skyldes, at de ældre på plejecentrene generelt er svagere, og derfor også bliver visiteret til mere praktisk hjælp og mere personlig pleje.

### Baggrund og formål med frikommuneforsøget

Når borgere, der i dag er visiteret til praktisk og/eller personlig støtte, hjælp og pleje ønsker at købe andre ydelser, kan det kun ske via private leverandører. Det betyder, at borgere, som har valgt den kommunale hjemmeplejeleverandør, skal have en anden leverandør til tilkøbsydelserne.

Beboere på plejehjem og i øvrige kommunale botilbud, kan også have et ønske om/behov for hjælp til ledsagelse til andre ydelser. Det kan for eksempel være ledsagelse til IT-kurser, kulturoplevelser, musikterapi osv.

### Formål med forsøget

Med frikommuneforsøget ønsker kommunerne at give mulighed for at tilbyde tilkøbsydelser til

- hjemmeboende borgere, som er visiteret til personlig og/eller praktisk bistand.
- borgere, som er visiteret til plejecenter eller øvrige botilbud.

### Formålet med forsøget er:

- At borgeren, der har valgt den kommunale leverandør, skal opleve fleksibilitet og sammenhæng i service, hjælp og eventuelt tilkøbsydelser.
- At give borgeren et reelt frit valg mellem offentlige og private leverandører, der har de samme muligheder.
- At bygge videre på og afprøve muligheder for tilkøbsydelser fra den kommunale leverandør i større skala end ved tidligere frikommuneforsøg.
- At borgere, som har svært ved at komme ud, har bedre mulighed for at modtage ydelser – enten ved at de leveres i hjemmet af kommunal leverandør eller ved, at borgerne gives mulighed for ledsagelse af kendt personale til selvstændige oplevelser o. lign. ud af huset, eksempelvis ved at kunne tilbyde en "pårørendevikar".
- At give mulighed for at forbedre livskvalitet og styrke den mentale sundhed hos borgerne

## Text

Flere funktionsdygtige ældre og handicappede

Målet med forsøget er, at de borgere, der får mulighed for at tilkøbe ydelser fra den kommunale leverandør får en mere sammenhængende service.

## Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Frikommunerne må ikke opnå en økonomisk fortjeneste på tilkøbsydelser eller opkræve en lavere pris end omkostningerne til produktion og levering af tilkøbsydelserne kan begrunde.

Det skal dog bemærkes, at Ældre- og Handicapudvalget kan få et tab, hvis efterspørgslen efter ydelser bliver lavere end forventet. Det skyldes, at Ældre- og Handicapudvalget vil have udgifter til personale, som ikke bliver dækket af

indtægterne fra salg af ydelser. Riskoen for tab vurderes at være størst, hvis der udbydes tilkøbsydelser, som forvaltningen ikke allerede bevilger.

Ældre- og Handicapforvaltningen anslår med udgangspunkt i fritvalgspriserne for praktisk bistand, at timeprisen bliver 340 kr.

I nedenstående tabel er der en oversigt over timepriserne for tilkøbsydelser i de tidligere frikommuner.

| Kommune                | Timepris (inkl. moms)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Fredensborg Kommune    | Hverdag (hjemmepleje): 363 kr.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Fredericia Kommune     | Hverdag (hjemmepleje): 417 kr.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Vejle Kommune          | Faglært, hverdag (hjemmepleje): 545 kr.<br>Faglært, weekend (hjemmepleje): 659 kr.<br>Ufaglært, hverdag (hjemmepleje): 416 kr.<br>Faglært, hverdag (plejecentre): 366 kr.<br>Faglært, weekend (plejecentre): 476 kr.<br>Ufaglært, hverdag (plejecentre): 315 kr.<br>Ufaglært, weekend (plejecentre): 409 kr.                                             |
| Vesthimmerland Kommune | Faglært, hverdag (hjemmepleje): 360 kr.<br>Ufaglært, hverdag (hjemmepleje): 299 kr.                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Viborg Kommune         | Faglært, hverdag (hjemmepleje): 489 kr.<br>Faglært, weekend (hjemmepleje): 599 kr.<br>Ufaglært, hverdag (hjemmepleje): 379 kr.<br>Ufaglært, weekend (hjemmepleje): 464 kr.<br>Faglært, hverdag (plejecentre): 378 kr.<br>Faglært, weekend (plejecentre): 470 kr.<br>Ufaglært, hverdag (plejecentre): 323 kr.<br>Ufaglært, weekend (plejecentre): 396 kr. |

## Bilag

Ældrerådets høringssvar

## **Punkt 4: Beslutning om ændring af Ældrerådets vedtægter og protokollat**

00.00.00-A00-229-17

### **Resume**

I denne sag indstiller Ældre- og Handicapforvaltningen, at de fremlagte ændringer i de nye vedtægter for Ældrerådet og i protokollatet til "vedtægter for Ældrerådet i Odense Kommune" bliver godkendt .

Ændringerne i vedtægterne består primært i:

- at ikrafttrædelsesdatoen for de nye vedtægter rykkes frem, så de gælder ved det kommende valg til Ældrerådet i november 2017
- at der er indarbejdet mulighed for at afholde fredsvalg
- præciseringer af eksisterende bestemmelser, herunder vedrørende Ældrerådets sammensætning og indtræden af suppleanter

Ændringerne i protokollatet til "vedtægter for Ældrerådet i Odense Kommune" udgør hovedsagligt konsekvensrettelser i forhold til de nævnte ændringer i vedtægterne.

Ændringerne i vedtægterne og protokollatet er drøftet med repræsentanter for ældrerådet.

Ældrerådet har ikke yderligere kommentarer til sagen.

### **INDSTILLING**

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender de fremlagte ændringer i de nye vedtægter for Ældrerådet.

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget godkender de fremlagte ændringer i protokollat til "Vedtægter for Ældreråd i Odense Kommune".

### **Beslutning**

Ældre- og Handicapudvalget anbefaler indstillingen.

Ældre- og Handicapudvalget godkender ændringerne i protokolatet.

Udvalgsmedlem Helle Nielsen deltog ikke i mødet.

### **Sagsfremstilling**

I denne sag indstiller Ældre- og Handicapforvaltningen til udvalget, at byrådet godkender de fremlagte ændringer i de nye vedtægter for Ældrerådet.

Herudover skal Ældre- og Handicapudvalget træffe beslutning om godkendelse af ændringer i protokollatet til "vedtægter for Ældrerådet i Odense Kommune". Disse ændringer udgør hovedsagligt konsekvensrettelser i forhold til de ændringer i vedtægterne, som er beskrevet nedenfor.

Ændringerne i vedtægterne består primært i, at vedtægterne træder i kraft ved byrådets godkendelse den 21/6 2017 fremfor den 1/1 2018. Datoen for de nye vedtægters ikrafttræden rykkes således frem, så de gælder ved det kommende valg til Ældrerådet i november 2017.

Baggrunden for dette er, at valgudvalget planlægger at gennemføre valget til Ældrerådet i 2017 uden en geografisk opdeling af kommunen i flere valgdistrikter. Det betyder, at hele Odense Kommune ved valget udgør ét valgdistrikt.

Dette understøttes ikke af de gældende vedtægter, som bestemmer, at Odense Kommune ved valget inddeles i tre geografiske lokalområder, og at der i hvert af disse lokalområder vælges 5 medlemmer.

Udover ændringer i vedtægternes ikrafttrædelsesdato er der i § 12 indarbejdet mulighed for at afholde fredsvalg, hvis der fire uger før 1. dag i valgperioden kun er opstillet 15 eller færre kandidater. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt. Ældre- og Handicapforvaltningen rådfører sig før en eventuel aflysning af valget med det siddende Ældreråd.

Herudover er der foretaget præciseringer af eksisterende bestemmelser, herunder vedrørende Ældrerådets sammensætning og indtræden af suppleanter.

Ændringer i Ældrerådets vedtægter besluttet efter vedtægterne af Odense Byråd efter forelæggelse for Ældrerådet. Vedtægtsændringerne fremlægges som følge heraf.

## **Text**

Flere borgere er betydningsfulde deltagere i fællesskaber

Ældrerådet bidrager til ældres betydningsfulde deltagelse i samfundsfællesskabet omkring den lokalpolitiske beslutningsproces. I den sammenhæng understøtter Ældrerådets formelle grundlag i form af vedtægter og protokollat til 'Vedtægter for Ældrerådet i Odense Kommune' ældrerådets arbejde i samfundsfællesskabet.

Flere funktionsdygtige ældre og handicappede

Ældrerådet understøtter ældres muligheder for at påvirke de politiske beslutninger i en ældrevenlig retning, der styrker både selvhjulpenhed og livskvalitet for Odenses ældre.

## **Økonomi**

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

## **Bilag**

Forslag nye vedtægter forår 17 m. ændr-3

Protokollat til 'Vedtægter for Ældrerådet i Odense Kommune' - 3



## Punkt 5: Godkendelse af velfærdsteknologi til borgere med demens og andre med kognitiv funktionsnedsættelse

29.00.00-G01-15-17

### Resume

I denne sag indstiller Ældre- og Handicapforvaltningen, at udvalget godkender implementeringen af velfærdsteknologien, DoMyDay, til borgere med demens og andre med kognitiv funktionsnedsættelse.

DoMyDay er en smartphone til borgere med demens og andre med kognitiv funktionsnedsættelse, som hjælper med struktur og kommunikation.

DoMyDay har været testet i perioden april til december 2016. Testen viser, at de borgere, der har anvendt DoMyDay i en længere periode, har opnået en række af deres mål. Flere af borgerne kan således udføre flere opgaver og aktiviteter uden hjælp fra hjemmevejlederen eller pårørende. Det er med til at skabe færre stressede situationer og færre konflikter i familierne. De aktiviteter, hvor borgerne er blevet mere selvhjulpne er for eksempel

- at holde styr på dagligdagen via kalenderfunktion
- at få påmindelse om medicintagning.

En anden positiv effekt er, at borgerne kan fortsætte deres normale daglige gøremål, få motion og kognitiv træning. Det bidrager til at udskyde deres behov for indsatser fra forvaltningen.

Endelig opnår medarbejderne forbedrede arbejdsvilkår. Nogle opgaver kan nu blive løst uden besøg, da medarbejderen kan tilgå DoMyDay med fjernadgang.

Det forventes, at der løbende vil være 10 borgere, der anvender DoMyDay med en løbende udskiftning på 2 borgere årligt.

### INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget godkender implementeringen af velfærdsteknologien, DoMyDay, til borgere med demens og andre med kognitiv funktionsnedsættelse.

### Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget godkender indstillingen.

Udvalgsmedlem Helle Nielsen deltog ikke i mødet.

### Sagsfremstilling

Se sagsresumé.

### Text

Flere funktionsdygtige ældre og handicappede

Forvaltningen vurderer, at implementeringen af DoMyDay vil bidrage til at øge livskvaliteten for borgere med demens og andre med kognitiv funktionsnedsættelse.

### Økonomi

Over en 4-årig periode forventer forvaltningen, at implementeringen af DoMyDay vil være udgiftsneutral (se tabel).

Tabel - Økonomiske konsekvenser

|                           | År 1    | År 2   | År 3   | År 4   | I alt   |
|---------------------------|---------|--------|--------|--------|---------|
| Anlægs- og driftsudgifter | 246.140 | 95.240 | 95.240 | 95.240 | 531.860 |

|                      |          |         |         |         |         |
|----------------------|----------|---------|---------|---------|---------|
| Økonomiske gevinster | 132.965  | 132.965 | 132.965 | 132.965 | 531.860 |
| I alt                | -113.175 | 37.725  | 37.725  | 37.725  | 0       |

## Punkt 6: Drøftelse af forslag om fysioterapeuter på plejecentre

29.21.00-P08-1-17

### Resume

På Ældre- og Handicapudvalgsmødet den 2/5 2017 stillede byrådsgruppe V forslag om, at forvaltningen igangsætter et forsøg om

"effekten af fysioterapi i forhold til svage ældre borgere på plejecentre. Målet for forsøget skal være, at rehabilitering og teknologi løbende forbedres og nytænkes samt, at arbejdsmiljøet forbedres. Antagelsen er, at hvis fysioterapeuterne er på plejecentrene fast, så slipper de ikke den ældre funktionsbesværede, når teknologien overtager, men sørger for, at indsatsen kører parallelt. Det vil frigive mere tid til personalet i en tid, hvor der bliver flere ældre".

Hvis forslaget om fysioterapeuter på plejecentre skal gennemføres kan det overordnet set ske på to måder

1. Ved at dække lønudgiften til fysioterapeuterne i budgetterne på de pågældende plejecentre. Det vil betyde en ringere normering for pleje- omsorgspersonalet. Det vil samlet set give en dårligere normering på plejecentrene, da terapeuter er dyrere at aflønne end pleje- omsorgspersonalet.
2. Ved at erstatte to ergoterapeuter med fysioterapeuter i et planlagt projekt. En ændring af projektet betyder en ringere forudsætning for at opfylde provenukravet til Kvalitets- og Udviklingsplanen, som under alle omstændigheder skal indfries.

I sagsfremstillingen er beskrevet den nuværende praksis på området, samt hvordan forvaltningen har fokus på personalesammensætningen på plejecentrene.

### INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter forslag om forsøg med fysioterapeuter på plejecentre.

### Beslutning

Punktet blev udsat.

### Sagsfremstilling

Personalesammensætningen på plejecentrene skal understøtte den rehabiliterende strategi, som er bærende for forvaltningens arbejde. Derfor undersøger forvaltningen løbende, hvordan personalegruppen bedst understøtter beboernes behov for rehabilitering, omsorg og pleje.

Som praksis er i dag, bliver der ydet fysioterapi til beboerne på plejecentre, hvis de er visiteret til en genoptræningsplan. Det kan fx være i forbindelse med en hospitalindlæggelse, at beboeren har fået en genoptræningsplan.

Erfaringer med personalesammensætningen på plejecentre

Som et forsøg er der blevet ansat sygeplejersker, som fast er tilknyttet et antal plejecentre. Forsøget har vist, at der både er fordele og ulemper ved ordningen. En fordel er, at sygeplejerskernes øgede kendskab til borgerne gør, at flere ting bliver taget i opløbet.

Samtidig er et nyt projekt undervejs. Her bliver der tilknyttet et to ergoterapeuter til udvalgte plejecentre. Formålet med projektet er at understøtte hverdagsrehabiliteringen på plejecentrene. Ved hjælp af støtte og træning fra ergoterapeuterne skal beboerne kunne klare flere hverdagsting selv.

Udfordringerne ved at gøre personalesammensætningen mere tværfaglig er, at lønnen til de nye faggrupper, fx sygeplejersker og terapeuter, bliver taget fra plejecentrets eksisterende budget. Det betyder, at der bliver færre midler til plejepersonalet og den pleje og omsorg, de yder. Samtidig skal der være en normering blandt plejepersonalet, der gør, at de kan varetage plejen og omsorgen for beboerne på plejecentret døgnet rundt.

Forvaltningens baggrund for at tilknytte nye faggrupper til plejecentrene har taget udgangspunkt i beboernes behov. Her har prioriteten været, at nedbringe antallet af uhensigtsmæssige indlæggelser. Efterfølgende er det prioriteringen at øge hverdagsrehabiliteringen, så beboerne længst muligt opretholder deres hidtige funktionsniveau.

## **Økonomi**

Se sagsresumé og sagsfremstilling. Årslønnen inkl. pension til en erfaren fysioterapeut er ca. 450.000 kr.

Udvalget har på et tidligere udvalgsmøde udbedt sig en business case på forslaget. Forvaltningen har afsøgt muligheden for udarbejdelsen af en business case, men på grund af manglende grundlag kan forvaltningen ikke imødekomme ønsket.

## Punkt 7: Drøftelse af den fremtidige anvendelse af plejeboligkapaciteten

00.00.00-A00-56-17

### Resume

I denne sag indstiller Ældre- og Handicapforvaltningen, at udvalget drøfter den fremtidige anvendelse af plejeboligkapaciteten. Herunder, demensegnetheden af Odense Kommunes plejeboligpladser samt friplejeboligers betydning for antallet af kommunale plejeboliger.

Kapacitetsanalysen for plejeboligområdet konkluderer:

- At fremtidens beboere i plejeboliger hovedsageligt bliver borgere med demens.
- At Odense Kommune frem til 2025 har et tilstrækkeligt udbud af plejeboliger med de nuværende 1321 plejeboliger (inklusiv Provstegårdshjemmet).

Ældre- og Handicapforvaltningen vedtog i september 2016 en demensstrategi. Strategien har fokus på indsatser i plejeboliger, hvor bl.a. rumforhold og forebyggelse af udadreagerende adfærd er i fokus. Det er i den forbindelse en udfordring, at kommunens nuværende plejeboliger ikke er demensegnede. I en analyse af 4 repræsentative plejecentre i kommunen, bliver ingen af plejecentrene kategoriseret som 100 % demensegnede. Derudover vurderer forvaltningen, at der bliver opført ca. 200 nye friplejeboliger i kommunen inden for de næste 5 år.

For at kunne udfolde strategien og undgå, at det kun er nybyggede friplejeboliger, som er demensvenlige, foreslår forvaltningen, at Ældrecenter Øst bliver ombygget til at være modelplejecenter for demensegnede plejecentre.

Bliver antallet af kommunale plejeboliger ikke nedjusteret svarende til antallet af nye friplejeboliger, vil Odense Kommune få en overkapacitet af plejeboliger. Det vil samtidig ikke være omkostningsfrit at kapacitetstilpasse kommunale plejeboligpladser. Det skyldes bl.a. gæld i bygningerne og afledte omkostninger, som fx tomgangshusleje.

Hvis Ældre- og Handicapforvaltningen og By- og Kulturforvaltningen skal kunne håndtere udfordringerne, er det nødvendigt, at der bliver afsat anlægsmidler til budget 2018.

I sagsfremstilling bliver udfordringerne med demensegnede plejecentre samt antallet af friplejeboliger nærmere beskrevet.

### INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter:

1. Den fremtidige anvendelse af plejeboligkapaciteten
2. Demensegnetheden af Odense Kommunes plejeboliger.
3. Friplejeboligers betydning for antallet af kommunale plejeboliger i Odense Kommune.

### Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlem Helle Nielsen deltog ikke i mødet.

Udvalgsmedlem Brian Lauridsen deltog i sagens behandling.

### Sagsfremstilling

I sagsfremstillingen er der:

- Fokus på demensegnetheden af Odense Kommunes plejecentre.
- Fokus på friplejeboligers betydning for antallet af plejeboliger i Odense Kommune.

Demensegnetheden af Odense Kommunes plejeboliger

Fremtidens beboere på plejecentre bliver hovedsageligt borgere med demens. Det betyder, at de nuværende plejecentre skal kunne tilbyde de rette fysiske rammer til demente.

Personer med demens oplever en forringelse af mentale og praktiske færdigheder. De kan få problemer med tidsopfattelse og døgnrytme. Evnen til at orientere sig og finde vej bliver også svækket. Det stiller krav til at skabe tryghed og rum for fællesskab i de fysiske rammer. Og rammer, der forøger de dementes muligheder for at orientere sig.

Når demente flytter ind på et plejecenter er sygdommen ofte meget fremskreden. Gennem tilretning af de fysiske rammer kan personalet være med til at sikre, at samspillet mellem pædagogik og fysiske rammer skaber bedre vilkår og livskvalitet for den demente beboere.

Hvis de fysiske forhold på plejecentrene ikke bliver demensvenlige, vil det have konsekvenser. Fysiske forhold, som ikke understøtter og guider den demensramte, vil forringe den dementes livskvalitet.

Det kan også øge behovet for medicinering af den demente borger. Samtidig vil det påvirke medarbejdernes arbejdsmiljø, da uhensigtsmæssige fysiske rammer øger risikoen for konflikter mellem den demente beboer og personalet.

Mulighederne for at skabe demensvenlige plejeboliger

Et arkitektfirma har analyseret fire plejecentre i kommunen, for at vurdere deres demensegnethed. De fire plejecentre blev udvalgt, da de er repræsentative for de typer af plejecentre, der er i kommunen.

Analysen fremlægger ændringsforslag i 3 pakker opdelt i ”klassificeringer” for graden af demensegnethed. Ingen af de 4 plejecentre kommer til at opfylde samtlige kriterier for at være 100 % demensegnet. Men det er realistisk at nå ca. 90 % demensegnethed, hvis samtlige forslag bliver gennemført.

Omfanget af ombygningsforslag svinger en del mellem de 4 plejecentre. Plejecentrene er inddelt i servicearealer, som er ejet af kommunen, og boliger, som bliver lejet af beboerne. Kommunen skal derfor finansiere ændringer af servicearealerne.

På grund af de særlige finansieringsvilkår, der er knyttet til plejecentrene, skal en del af ombygningen af beboerarealerne være finansieret via huslejestigninger. Det er derfor ikke realistisk at gennemføre samtlige forslag til ændringer, da det vil medføre en stor huslejestigning.

Ældre- og Handicapforvaltningen og By- og Kulturforvaltningen foreslår på den baggrund, at der i første omgang bliver arbejdet videre med at indrette Ældrecenter Øst som særlig demensegnet. Anbefalingen er begrundet med, at Ældrecenter Øst er det billigste plejecenter at indrette optimal demensegnet.

Den videre proces

Ændringerne på Ældrecenter Øst kan ske på 2 år. Erfaringerne fra projektet vil danne baggrund for fremtidige indsatser på området.

Udover de omkostninger, der er forbundet med renovering, er der også driftsmæssige omkostninger. Gennemførslen af projektet kræver, at beboerne godkender ændringer, som vil betyde huslejestigning. Forventningen er, at ændringen vil give en huslejestigning på 561 kr./måned pr. bolig, hvor den nuværende husleje er 5.965 kr.pr. måned. Det forventes, at huslejestigningen vil blive dækket af boligydelsen for de fleste af beboerne.

Ældrecenter Øst er opført som almennyttigt byggeri – såkaldt ”støttet byggeri”. Det betyder, at lovgivningen fastlægger, at en del af ændringerne skal finansieres via huslejestigninger.

Friplejeboligers betydning for antallet af plejeboliger i Odense Kommune

Kapacitetsanalysen for plejeboliger konkluderer, at Odense Kommunes behov for plejeboliger er dækket ved det nuværende antal frem til 2025.

Kapaciteten på plejeboliger i kommunen bliver dog udfordret af friplejehjem. Ældre- og Handicapforvaltningen har ikke nogen indflydelse på, hvor mange friplejehjem der bliver etableret i kommunen. Forvaltningen har heller ikke anvisningsretten til boligerne.

Forvaltningens vurdering er, at der allerede inden for de næste 5 år kan være etableret ca. 200 nye friplejeboliger i kommunen.

Hvad er en friplejebolig?

En friplejebolig er en udlejningsbolig til borgere med bestemte behov. Boligen er uden for den kommunale boligforsyning. Det betyder, at kommunen ikke har råderet over boligerne og kan anvise borgere til boligerne. Der er friplejeboliger inden for både plejehjemsområdet og specialtilbudsområdet (fx personer med udviklingshæmning eller sindslidelse).

En person, som kommunen har visiteret til en plejebolig, har ret til frit at vælge at indgå lejeaftale med en friplejeboligleverandør. Friplejeboligen kan dog afslå borgeren, hvis de vurderer, at borgeren ikke ligger inden for målgruppen for den givne friplejebolig.

Retten til frit at vælge at indgå lejeaftale er uafhængig af, om friplejeboligen ligger i opholdskommunen eller i en anden kommune. Retten er dog betinget af, at friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere alle de tilbud, som opholdskommunen har truffet afgørelse om, at personen skal have.

Det er kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen, der fastsætter afregningstakst med udgangspunkt i den afregning kommunale plejecentre modtager. Kommunerne har således ikke mulighed for selv at styre udviklingen i antal plejeboliger, eneste reelle styringsmulighed er tilpasning af antal pladser med kommunal visitationsret.

Kapacitetstilpasning af plejeboliger

Ældre- og Handicapforvaltningen vurderer, at langt størstedelen af beboerne på friplejehjem i Odense vil komme fra Odense Kommune. Det vil betyde en merudgift til drift på anslået 14,5 mio. kr. årligt. Merudgiften opstår, da der vil komme tomme kommunale plejeboligpladser, som kommunen selv skal betale huslejen til. Den udgift vil kun forsvinde, hvis Odense Kommune selv nedjusterer antallet af plejeboliger. Hvis ikke vil kommunen have plejeboligpladser, der ikke er behov for.

Opførelsen af forvaltningens plejecentre er finansieret gennem lån i KommuneKredit. Det betyder, at restgælden til KommuneKredit skal indfries, hvis et plejecenter bliver lukket eller brugt til andet formål. Derudover vil udvidelsen af friplejeboliger medføre merudgifter til afregning af privat leverandør beregnet til 2.500.000 kr./år til overhead og øgede administrationsomkostninger.

Tabel – Antal plejeboliger, pr. maj 2017

|                                           | Antal |
|-------------------------------------------|-------|
| Kommunale plejeboliger                    | 1.090 |
| Plejeboliger hos selvejende institutioner | 159   |
| Plejeboliger hos friplejecentre           | 72    |
| Samlet                                    | 1.321 |

En nedjustering af plejeboliger med 200 pladser svarer til 4-5 plejecentre, afhængig af størrelsen. For at kunne finansiere indfrielsen af lånene, foreslår forvaltningen, at nedlagte plejecentre bliver solgt.

By- og Kulturforvaltningen og Ældre- og Handicapforvaltningen vil gennemføre en screening af, hvilke plejecentre der giver bedst mening at nedlægge ud fra en række forhold. Principper, der kan indgå i kriterierne for udvælgelse af, hvilke plejecentre, der skal nedlægges kan være:

- Beboernes søgning
- Plejecentrenes demensegnethed
- Muligheden for alternativ udnyttelse af de fysiske rammer, f.eks. i forhold til byens transformation.
- Geografisk spredning af plejebolig tilbud i Odense Kommune.
- Tilgængelighed for pårørende i forhold til offentlig transport.

Nedlæggelse af plejeboliger vil også medføre tomgangshusleje og andre udgifter, som f.eks. udgifter for flytning af beboernes ejendele. Omfanget af udgifterne afhænger af, hvilke plejecenter der bliver nedlagt.

## **Økonomi**

Der henvises til budgetbidragssagens anlægsforslag vedrørende

- Fremtidens Plejeboliger for demente - ombygning af et plejecenter
- Kommunale plejecentre - kapacitetstilpasning



# Punkt 8: Drøftelse af effektstyring i Ældre- og Handicapforvaltningen

00.00.00-A00-56-17

## Resume

I denne sag indstiller Ældre- og Handicapforvaltningen, at udvalget drøfter modeller for udarbejdelsen af nye politiske effektmål.

Efter kommunalvalget i november 2017 skal kommunen have nye politiske effektmål. Formålet med sagen er at sætte rammen for, hvordan Ældre- og Handicapudvalget skal formulere de nye politiske effektmål.

Odense Kommune har siden 2010 anvendt politisk effektstyring. Det er gjort for at sikre, at de indsatser kommunen leverer, har den ønskede effekt hos borgerne. Med andre ord, hvis indsatserne ikke har den ønskede effekt, skal der findes på noget andet og bedre.

De overordnede mål med politisk effektstyring er

- At sikre at borgerne får mest mulig virkning ud af de kommunale indsatser.
- At give byrådet og udvalgene bedre mulighed for at prioritere, når budgettet skal lægges.
- At give forvaltningerne et bedre grundlag for at indføre, lære af og udvikle indsatser.

I sagsfremstillingen præsenterer forvaltningen to modeller, som udvalget kan bruge, når de nye politiske effektmål skal laves.

Udarbejdelsen af nye effektmål sker sideløbende med eftersynet af politikkerne for ældre- og handicapområdet, som udvalget godkendte på udvalgsrådet den 24/1 2017. Selve formuleringen af de nye politiske effektmål sker i 2018.

Sagen vil blive ledsaget af et oplæg.

## INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter modeller for udarbejdelsen af nye politiske effektmål.

## Beslutning

Ældre- og Handicapudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlem Helle Nielsen deltog ikke i mødet.

## Sagsfremstilling

I 2016 gennemførte Borgmesterforvaltningen en undersøgelse af, hvordan politikere og administrationen oplever arbejdet med effektstyring. Undersøgelsen viste bl.a. at

- Effektmålene er gode som et udtryk for den politiske prioritering og som signalgivning til administrationen.
- Det er vigtigt, at effektmålenes fokus er på borgernes behov og på oplevede effekt ude hos borgerne.
- Der ikke må være for mange mål, da det er svært at overskue.
- Det generelt er vanskeligt at have én indikator for et overordnet mål.

I Ældre- og Handicapudvalget har de politiske effektmål været drøftet løbende i de seneste år. Nogle af indikatorerne på udvalgets effektmål er problematiske, da de ikke passer til målet. Indikatoren er den måling, som skal vise, om målet opfyldes. Det betyder, at målene mister deres styringsværdi for politikerne. Desuden er der behov for en stærkere sammenhæng mellem de politiske effektmål og den ledelsesinformation, som bliver anvendt i driften.

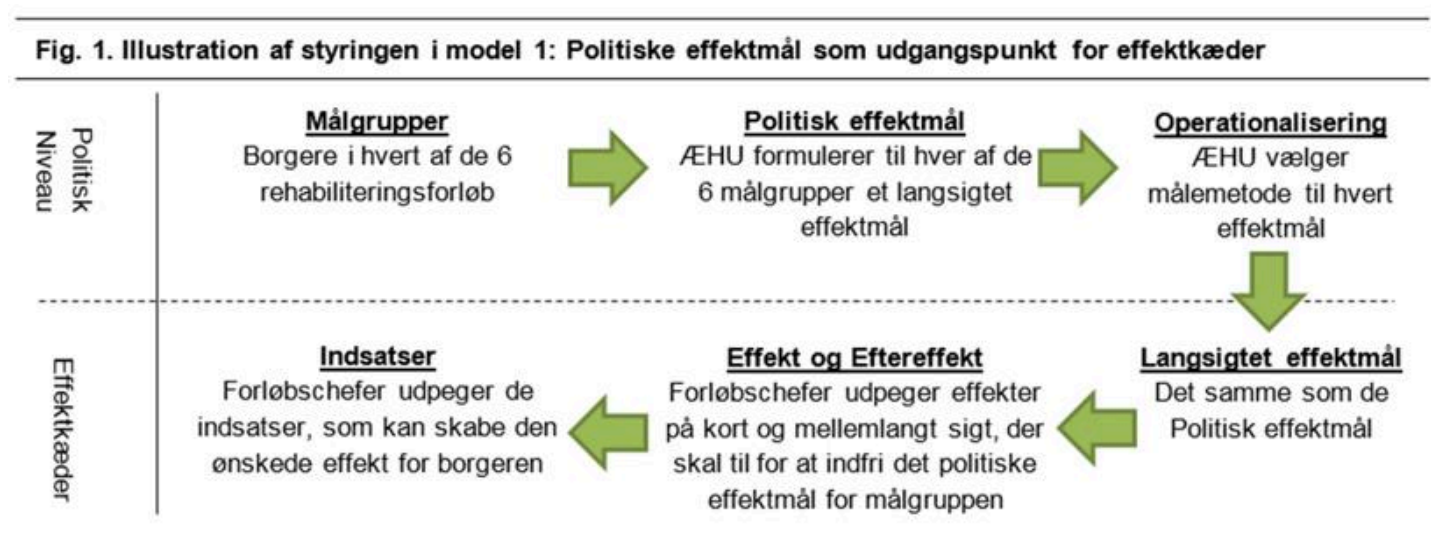
Nedenfor er to modeller for nye politiske effektmål præsenteret. Der henvises til bilaget for mere uddybbende information.

Model 1: Politiske effektmål som udgangspunkt for effektkæder

Effektkæder er Ældre- og Handicapforvaltningens nye styringsinstrument. En effektkæde viser, hvilke indsatser, som fører til først en direkte effekt, siden en eftereffekt og til sidst en langsigtet effekt. For at kunne bruge effektkæder som styringsværktøj, bliver målingerne af rapporteret i ledelsesinformationssystemet. Samtidig bliver der holdt opfølgningsmøder med forløbscheferne for at drøfte om indsatserne fører til de ønskede effekter.

Effektkæderne måler den direkte effekt, eftereffekten og den langsigtede effekt af den borgerrettede indsats. Hvis udvalget vælger at anvende effektkæderne som udgangspunkt for den politiske effektstyring anbefaler forvaltningen, at det politiske effektmål erstatter de nuværende langsigtede effektmål.

Figuren nedenfor viser, hvordan de politiske effektmål bliver formuleret og omsat i effektkæder og driftsnære mål.



Fordele ved model 1

Den største fordel er, at det er det samme styringsværktøj, der bliver benyttet på det politiske niveau og i driften. Det betyder, at ledere og medarbejdere kan se præcist, hvordan de medvirker til at indfri de politiske effektmål.

Ulemper ved model 1

Da effektmålene er knyttet til specifikke målgrupper (forløb) er det svært at have et tværgående fokus. Det vil også være svært at ændre prioriteringer eller at gøre nye indsatsområder til en del af effektstyringen. Det betyder, at modellen kun i begrænset omfang kan blive brugt til prioritere ressourcer og indsatser med.

Model 2: Effektmål som retningsgivende instrument

Denne tilgang tager udgangspunkt i, at de politiske effektmål er et retningsgivende instrument. Med udgangspunkt i eksempelvis vedtagne politikker bliver der udarbejdet et begrænset antal politiske effektmål. Effektmålene viser, hvad udvalget ønsker, at forvaltningen skal have fokus på.

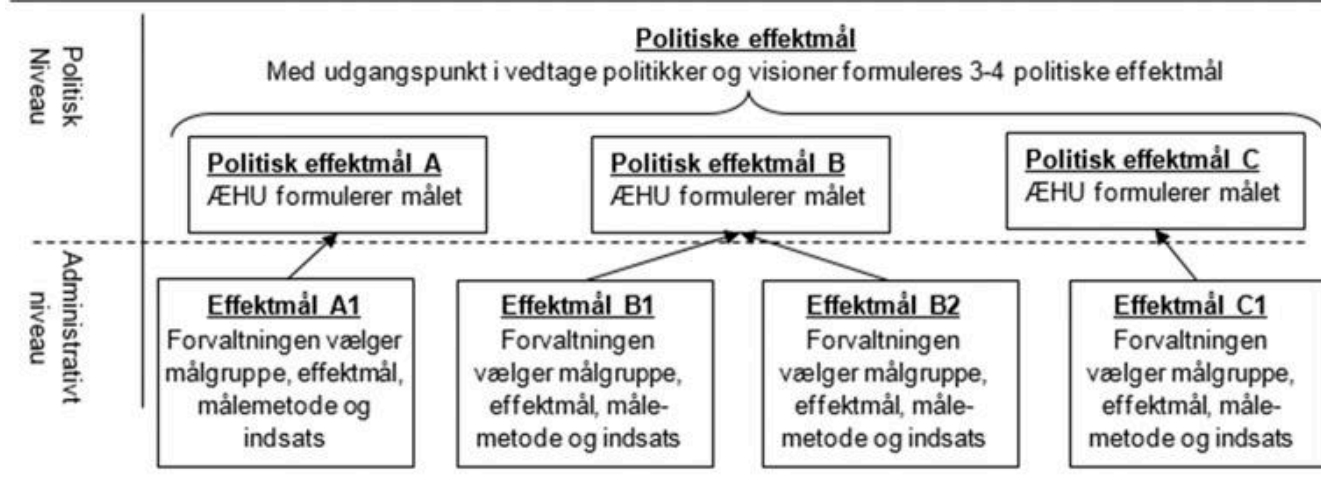
I modsætning til model 1 bliver de politiske effektmål ikke målbare gennem én indikator. I stedet er de politiske effektmål en "paraply", som er underbygget af et begrænset antal indikatorer. Tilsammen sikrer indikatorerne, at forvaltningen indfrier effektmålet på en dækkende måde. Af samme årsag bliver der ikke peget på specifikke indsatser, som forventes at påvirke de politiske effektmål i positiv retning.

I stedet bliver indsatser målt i forhold til, hvordan de påvirker én eller flere af de underliggende indikatorer. Når nye indsatser bliver vedtaget, skal der tages stilling til, hvordan de medvirker til at indfri de politiske effektmål.

Modellen er mere fleksibel i forhold til at foretage løbende prioriteringer og vurdere effekten af disse. Udvalget vil blive orienteret om udviklingenn på de underliggende indikatorer samt på de indsatser, som i særlig grad bidrager/ikke bidrager til indfrielsen af de politiske mål.

Figuren nedenfor viser sammenhæng mellem de politisk formulerede effektmål og de administrative styringsmål.

Fig. 2. Illustration af styringen i model 2



#### Fordele ved model 2

Fordelen er, at de politiske effektmål bliver retningsgivere for forvaltningens indsatser og tilbud. At der ikke bliver knyttet en målbar indikator på hvert politisk effektmål gør, at modellen er meget fleksibel. Det gør modellen velegnet til at prioritere indsatser og ressourcer med. Samtidig gør modellens fleksibilitet det nemt at udpege nye politiske fokusområder.

#### Ulemper ved model 2

Ulempen er, at der ikke er en "en-til-en" sammenhæng mellem opfyldelsen af et politisk effektmål og effekten af de enkelte indsatser. Det kan gøre det vanskeligt at dokumentere, om det er de anvendte indsatser, som er årsagen til målopfyldelsen eller manglen på samme.

### Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

### Bilag

Baggrundsnotat om effektstyring i Ældre- og Handicapforvaltningen

## **Punkt 9: Orientering om Hjælpemiddelservice og nye hygiejnekrav**

83.33.00-A00-1-17

### **Resume**

Ældre- og Handicapforvaltningen orienterer på mødet om nye hygiejnekrav til Hjælpemiddelservice og de her af bydningsmæssige udfordringer.

Hvad er Hjælpemiddelservice?

Hjælpemiddelservice håndterer og distribuerer de hjælpemidler, som bliver udlånt til borgere. Det er fx kørestole, tryksårsmadrasser m.v.

Hjælpemiddelservice håndterer primært genbrugshjælpemidler. Når borgerne ikke længere har behov for de udlånte hjælpemidler, bliver de leveret tilbage, vasket, desinficeret og repareret. Dernæst bliver de opbevaret, indtil en ny borger får behov for hjælpemidlet.

Hjælpemiddelservice består af et stort lager, en reception, en indkøbsafdeling samt forskellige værkstedsområder.

## **Punkt 10: Aktuelle sager**

00.00.00-A00-772-16

### **Resume**

1. Referat af kontakudvalgsmøde på Plejecenter Enrum den 20. april 2017.
2. Referat af kontaktudvalgsmøde på NæsbyHus den 4. maj 2017.
3. Private leverandører.

### **Bilag**

Referat af kontaktudvalgsmøde på Plejecenter Enrum den 20. april 2017

Referat af kontaktudvalgsmøde på Næsbyhus den 4. maj 2017